

SPRAWOZDANIE

Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA

RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

W OSTROŁĘCE

ZA 2015r.

MAJ 2016

Uchwałą Nr 660/LXVI/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30. 10. 2014 r. utworzono Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce. Przedmiotem działalności Organizatora jest realizacja zadań z zakresu organizowania rodzinnych form pieczy zastępczej. Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

ORPZ realizuje zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332).

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
  - zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Wyjątek stanowi przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na podstawie: orzeczenia sądu, doprowadzenia przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Pieczą zastępczą sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej organizuje i odpowiada za rodzinną pieczę zastępczą.

Objęcie dziecka rodzinną formą pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, za zgodą rodziny zastępczej może przebywać w dotychczasowej rodzinie, jeżeli kontynuuje naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Na terenie Miasta Ostrołęki funkcjonują następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1. rodziny zastępcze spokrewnione
2. rodziny zastępcze niezawodowe

3. rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Funkcję **rodziny zastępczej spokrewnionej** pełnią najbliżsi krewni dziecka: dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. Ustanawia ją sąd rodzinny w wypadku: śmierci rodziców, ich niewydolności wychowawczej czy innych problemów, których skutki niekorzystnie odbijają się na dziecku.

Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Co najmniej jedna osoba tworząca rodzinę zastępczą niezawodową musi posiadać stałe źródło dochodu.

Zawodową rodziną zastępczą najczęściej bywa małżeństwo, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymuje wynagrodzenie (jedna osoba).

Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego przyjmuje dzieci pod opiekę w sytuacjach nagłych. Trafiają tu dzieci małe, poniżej 10 r. ż., często noworodki i niemowlęta. W pogotowiu rodzinnym dziecko przebywa do czasu unormowania sytuacji, nie dłużej niż 4 miesiące. W szczególnych przypadkach okres pobytu dziecka zostaje przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego.

Praca rodziny zastępczej, z założenia jest nastawiona na powrót dziecka do rodziny biologicznej. Opieka rodziny zastępczej jest tymczasowa. Rodzina zastępcza nie posiada pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców biologicznych określonych praw i obowiązków dotyczących podejmowania decyzji m. in. w sprawach obywatelstwa dziecka, sposobu leczenia, światopoglądu, wyboru kierunku edukacji, sposobu wychowania, rozwoju zainteresowań. Na rodzicach biologicznych nadal spoczywa obowiązek alimentacyjny, zachowują też prawo do kontaktów z dzieckiem.

W 2015 roku 7 dzieci opuściło rodziny zastępcze: 4 osobowe rodzeństwo zostało umieszczone w pieczy instytucjonalnej (rozwiązanie zawodowej rodziny zastępczej), 2 wychowanków osiągnęło pełnoletność i usamodzielniało się, a jedna podopieczna wróciła pod opiekę mamy biologicznej.

ORPZ organizował spotkania rodziców biologicznych i rodzeństwa z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Spotkania odbywały się na terenie Organizatora, w przeznaczonym do tego celu pokoju. W spotkaniach uczestniczył (często na prośbę sądu) koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2015 r. odbyły się na terenie ORPZ 42 spotkania członków rodzin biologicznych z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej.

Specjaliści (pedagog, terapeuta) odbyli 10 rozmów wspierających rodziców biologicznych, którzy starali się o powrót dziecka do domu rodzinnego.

W ciągu 2015 r. sąd ustanowił 6 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych i 2 niezawodowe rodziny zastępcze, a 1 rodzina niezawodowa została przekształcona

w zawodową rodzinę zastępczą. To spowodowało, że w mieście Ostrołęka funkcjonowało ogółem 56 rodzin zastępczych sprawujących opiekę nad 91 dziećmi.

Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w 2015 r.

L.p.	Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
1.	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	40	61
2.	Rodziny niezawodowe	11	11
3.	Rodziny zawodowe	3	10
4.	Rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia	2	9
	Ogółem:	56	91

Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2015 r.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	61	11	19
poniżej 1 roku	1	0	6
od 1 roku do 3 lat	2	1	2
4 - 6 lat	6	0	2
7 - 13 lat	20	4	3
14 - 17 lat	22	4	4
18 – 25 lat	10	2	2

Okres przebywania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

		Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
Lp.	Typ rodziny zastępczej	dzieci umieszczone w pieczy ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione	61	0	5	4	3	7	42
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe	11	1	0	1	0	2	7
3.	Rodziny zastępcze zawodowe	10	0	0	1	0	0	9
4.	Pogotowia rodzinne	9	1	1	3	3	1	0

W rodzinnej pieczy zastępczej dzieci umieszczane są z różnych powodów. Do najczęściej występujących należy zaliczyć:

- 1) uzależnienia rodziców, w tym alkoholizm, narkomania (40 dzieci);
- 2) sieroctwo (15 dzieci) i półsieroctwo (9 dzieci),
- 3) bezradność rodziców biologicznych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wywiązywaniu się z podstawowych funkcji opiekuńczych (8 dzieci),
- 4) choroba psychiczna lub niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców (9 dzieci),
- 5) pobyt rodziców w zakładzie karnym, za granicą (4 dzieci),
- 6) porzucenie dziecka (4 dzieci),
- 7) dzieci małoletnich matek (2).

Wymienione powody często współwystępują, rzadko zdarza się jeden wiodący czynnik, który decyduje o kryzysie w rodzinie. W rodzinach zastępczych nie ma dzieci, które byłyby tam umieszczone tylko i wyłącznie z powodu ubóstwa rodziców biologicznych.

W rodzinie niezawodowej i zawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność, ale ze względu na kontynuację nauki, nadal przebywają w pieczy rodzinnej. Ustawodawca dopuszcza jednak możliwość umieszczenia większej liczby dzieci, gdy istnieje uzasadnienie, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Przekroczenie limitu dzieci miało miejsce w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego. Przebywało tam w jednym czasie 5 podopiecznych. Było to spowodowane koniecznością zapewnienia opieki niemowlętom, których nie było można umieścić w innych rodzinach z powodu ich braku.

W naszym mieście istnieje 7 rodzin, w których przebywają tylko pełnoletni podopieczni kontynuujący naukę.

Realizacja zadań przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Prowadzenie akcji promującej rodzicielstwo zastępcze, rekrutacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej promował ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez udział w audycjach radiowych : OKO, Nadzieja, RDC. Umieszczano w lokalnej prasie (Rozmaitości, Tygodnik Ostrołęcki, Kurier Ostrołęcki) i na stronach internetowych ogłoszenia o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych. Ulotki informacyjne dot. zadań realizowanych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz warunkach jakie muszą spełnić kandydaci na rodziny zastępcze rozpowszechniano w instytucjach użyteczności publicznej, placówkach służby zdrowia, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz podczas miejskich imprez okolicznościowych. Na słupach ogłoszeniowych zawisły również plakaty zachęcające do podjęcia trudu zostania rodziną zastępczą. Zakupiono również 4 banery promujące rodzicielstwo zastępcze, które zostaną zawieszono w 2016r.

Poza cykliczną promocją rodzicielstwa zastępczego zrealizowano 3 projekty popularyzujące tę ideę:

- Spotkanie opiekunów zastępczych z przedstawicielami władz miasta z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego – 29. 05. 2015 r.;
- Piknik rodzinny – 23. 06. 2015 r.;
- Spotkanie wigilijne -15. 12. 2015 r.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym do ORPZ wpłynęły: 4 wnioski o ustanowienie niezawodowych rodzin zastępczych, jeden wniosek o przekształcenie niezawodowej rodziny zastępczej w zawodową rodzinę zastępczą oraz 9 wniosków Sądu Rejonowego w Ostrołęce o sprawdzenie czy rodziny spokrewnione spełniają warunki by przejąć opiekę nad wnukami lub rodzeństwem. Rodziny pozytywnie przeszły wstępną kwalifikację pod względem spełniania warunków o których mowa w art. 42 ust. 1, 2, 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,

- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionymi przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- przebywają na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku, zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb (w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego, społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego),
- nie są skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- co najmniej jedna osoba tworząca te rodziny posiada stałe źródło dochodów.

W styczniu 2015 r. dwie rodziny otrzymały Zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia na rodzinę niezawodową i zawodową, spełniają warunki by nią zostać oraz mają właściwą motywację i predyspozycje by pełnić tę funkcję.

3 Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

W 2015 r. ORPZ zorganizował jedno szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Szkolenie rozpoczęło się w październiku 2015r. a zakończyło w grudniu 2015r. Przeprowadzili je Trenerzy PRIDE według programu zatwierdzonego przez Ministra Polityki Społecznej (Decyzja nr DPS-V-5122-20-WB/04 z dnia 15.07.2004r. i DPS – VI-4122-3-WB/05 z dnia 2005r.).

W szkoleniu uczestniczyły trzy rodziny. Jedna to kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową, a dwie to już istniejące rodziny zastępcze niezawodowe ustanowione przez sąd, mimo braku odbytych szkoleń. Rodziny ukończyły szkolenie z wynikiem pozytywnym.

W październiku i listopadzie 2015 r. zostało zorganizowane wewnętrzne szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych prowadzone przez Zespół Wsparcia Specjalistycznego (terapeuta, pedagog, psycholog). Uczestniczyło w nim 12 rodzin.

Wszyscy kandydaci, chcący zostać rodziną zastępczą w czasie weryfikacji spełniania przez nich warunków zawartych w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej byli poddani badaniom psychologicznym pod względem predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

4. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W ramach podnoszenia kwalifikacji, wzmacniania i rozwijania umiejętności wychowawczych rodzinom spokrewnionym zorganizowano szkolenie „Komunikacja w rodzinie”- poprowadzone przez specjalistów zatrudnionych w Organizatorze oraz „Zasady współpracy z ORPZ”- poprowadzone przez p.o. kierownika Organizatora.

5. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

W roku 2015 odbyło się 8 spotkań grupy wsparcia dla rodzin spokrewnionych. Grupa wsparcia miała charakter otwarty i dobrowolny – rodzice zastępczy brali udział w spotkaniach zgodnie ze swoją wewnętrzną gotowością w danym momencie. Średnio w spotkaniach uczestniczyło od 2 do 7 spokrewnionych opiekunów zastępczych.

Spotkania grupy wsparcia dawały możliwość zbudowania forum wzajemnej wymiany doświadczeń, otrzymania wsparcia i poczucie wspólnoty doświadczeń i problemów. Ogółem 17 rodzin uczestniczyło w wybranych spotkaniach grupy wsparcia. W spotkaniach, w okresie od stycznia do czerwca brały udział: terapeutka i pedagog, a od lipca do grudnia- psycholog.

Mimo podejmowania prób utworzenia rodziny pomocowej, nie udało się zainteresować tą formą wspierania rodzicielstwa zastępczego żadnej rodziny na terenie miasta Ostrołęki.

6. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

Potrzeby w zakresie pomocy w nauce i nadrabianiu zaległości szkolnych rozpoznawał koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i to on organizował pierwsze spotkanie wolontariusza z potrzebującym pomocy. Ogółem w 2015 r. z pomocy 2 wolontariuszy korzystały 2 rodziny, w tym 3 dzieci. Wolontariuszami byli podopieczni rodzin zastępczych.

7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ostrołęckim ośrodkiem pomocy rodzinie, powiatowymi ośrodkami pomocy społecznej, sądami ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wykonywanie obowiązków organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wymagało sprawnego współdziałania z różnymi instytucjami i organami realizującymi również zadania na rzecz pieczy zastępczej, tj. z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Ostrołęce - prawidłowy przepływ informacji, bieżące dzielenie się zaistniałymi faktami oraz jednolity kierunek działania (zgodnie z kompetencjami) znacząco usprawniał naszą pracę ,
- Sądem Rejonowym w Ostrołęce Wydział III Rodzinny i Nieletnich oraz Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej dla nieletnich,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym Oddziałem Zamiejscowym w Ostrołęce,

- miejskimi szkołami, do których uczęszczają dzieci umieszczone w pieczy zastępczej – reakcja na zgłoszoną potrzebę udzielenia pomocy pedagogicznej lub psychologicznej oraz bieżące informowanie o niepokojących sytuacjach,
- Zespołem Placówek Wsparcia Dziennego Zespołem asystentów rodziny,
- Placówką Pieczy Zastępczej „Korczakówka” w Ostrołęce,
- Parafiami Rzymskokatolickimi i kościołami innych wyznań,
- Towarzystwem Pomocy Dzieciom,
- Energa Elektrownie Ostrołęka SA .

8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Wszystkie rodziny zastępcze otrzymały ofertę pomocową w zakresie poradnictwa, terapii, szeroko rozumianej pomocy i wsparcia. Działający w Organizatorze Rodzinnej Pieczy Zastępczej Zespół Wsparcia Specjalistycznego (terapeuta ds. uzależnień, psycholog, pedagog) był do dyspozycji rodzin zastępczych.

Ogółem w roku 2015 rodziny zastępcze otrzymały wsparcie i pomoc 221 razy w formie:

- terapii rodzinnej,
- konsultacji indywidualnych z rodzinami zastępczymi,
- rozmów indywidualnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej,
- konsultacji udzielanych rodzinom biologicznym podejmującym starania o powrót dziecka pod ich opiekę.

Poradnictwo i terapia prowadzona była na terenie Organizatora oraz w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej.

Pomocy i wsparcia udzielano w zakresie trudności wychowawczych, sposobu postępowania i zachowania w konkretnych sytuacjach, wyznaczania granic, stawiania wymagań i konsekwencji, problemów szkolnych, właściwego organizowania czasu wolnego (w tym zasad korzystania z komputera i internetu), relacji z rodziną zastępczą i biologiczną.

9. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W razie potrzeby rodziny zastępcze kierowane były do prawnika pracującego w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie i Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Na spotkania z prawnikiem umawiali rodziny koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

10. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, ORPZ dokonywał oceny sytuacji dziecka i przygotowywał do Sądu

Rodzinnego i Nieletnich informację o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Oceny dokonywano za pomocą opracowanego kwestionariusza, który pozwalał rzetelnie ustalić aktualną sytuację rodzinną dziecka, przeanalizować stosowane metody pracy z dzieckiem i rodziną, zmodyfikować plan pomocy dziecku, dokonać oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz uzasadnić celowość dalszego pobytu w pieczy zastępczej.

Ocena sytuacji dziecka dokonywana była przy udziale rodzin zastępczych, członków Zespołu Wsparcia Specjalistycznego, właściwego asystenta rodziny, a jeśli rodzina nie miała przydzielonego asystenta, to pracownika socjalnego obejmującego opieką tę rodzinę, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego oraz innych osób bliskich dziecku. Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ogłoszona we wrześniu 2014r. wprowadziła zasadę zapraszania również rodziców biologicznych dziecka, którego sytuacja jest omawiana, o ile nie są pozbawieni władzy rodzicielskiej. W tym okresie, w pracach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka uczestniczyło 22 rodziców.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 188 ocen sytuacji dziecka.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje ORPZ do występowania do sądu z wnioskiem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Zostało wysłanych 20 takich wniosków. W 2015 r. Sąd Rejonowy w Ostrołęce wydał 18 postanowień o odebraniu władzy rodzicielskiej rodzicom i 2 postanowienia pozostawiające ograniczenie władzy rodzicielskiej.

11. Prowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Na wniosek sądu sporządzano opinię w sprawie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wydanie opinii poprzedzone było wielokrotnymi wizytami koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz członków Zespołu Wsparcia Specjalistycznego w środowisku kandydatów na rodzinę zastępczą. W roku 2015 sporządzono 13 opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą. Decyzją Sądu Rodzinnego i Nieletnich ustanowiono 6 spokrewnionych rodzin zastępczych i 2 niezawodowe rodziny zastępcze.

12. Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Z zgodnie z potrzebami rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych ORPZ zapraszał je na kameralne spotkania z udziałem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i przedstawicieli Zespołu Wsparcia Specjalistycznego na których miała możliwość podzielenia się troskami dnia codziennego oraz usłyszały od kierownika

słowa podziękowania za swój trud i za bardzo dobrą współpracę. Zdaniem rodzin taka forma kontaktów wzmacniała ich potencjał wychowawczy i motywowała do dalszej pracy.

Opiekunowie mogli też liczyć na bezpośrednie wsparcie swoich koordynatorów, terapeutów, psychologa i pedagoga. Tej pomocy bardzo często udzielano w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych.

Ogromnym wzmocnieniem i docenieniem ich codziennego trudu było przyznanie 2 rodzinom zawodowym tytułu Honorowego Obywatela Miasta Ostrołęki.

13. Przedstawianie Prezydentowi i Radzie Miasta Ostrołęki corocznego sprawozdania z efektów pracy ORPZ.

Sprawozdanie z efektów pracy organizatora za rok 2015 jest pierwszym sprawozdaniem przekazanym przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce jako samodzielnej jednostce.

14. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W roku 2015 do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego O/Z w Ostrołęce zgłoszono 16 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Nowe rodziny znalazło 3 dzieci.

W stosunku do 13 dzieci odstąpiono od procedury adopcyjnej ze względu na sytuację dziecka oraz występujące więzi. Dzieci te są wychowywane w rodzinach spokrewnionych, gdzie opiekunami są dziadkowie lub rodzeństwo lub w rodzinach niezawodowych, gdzie rolę opiekunów pełnią dalsi krewni.

15. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

Zgodnie z ustawą, rodzina zawodowa ma prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni. W tym czasie dziećmi może opiekować się rodzina pomocowa, którą musi być inna rodzina zawodowa. W roku 2015 r. ani jedna rodzina zawodowa nie zgłosiła chęci skorzystania z urlopu wypoczynkowego.

16. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Pierwszej oceny rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy dokonuje się przed upływem 1 roku funkcjonowania rodziny. W 2015 r. takiej oceny dokonano w stosunku do 5 rodzin funkcjonujących na terenie Ostrołęki. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od poprzedniej. W związku z powyższym, w roku 2015 dokonano 6 ocen rodzin zastępczych. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy na pełnienie funkcji

rodziny zastępczej zawodowej, oceny dokonuje się także na 3 miesiące przed wygaśnięciem tej umowy. Takiej oceny ORPZ dokonał w roku 2015 w stosunku do 3 rodzin. Wszystkie rodziny były ocenione pozytywnie.

Zgodnie z art. 46.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej przekazywał Prezydentowi Miasta na bieżąco uaktualniany Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej.

Statut Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce przyjęty Uchwałą 660/LXVI/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 października 2014 r. określa, że przedmiotem działania organizatora jest organizowanie rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie miasta Ostrołęki.

Do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy w szczególności:

- 1) przygotowanie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka na przyjęcie dziecka,
- 2) objęcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizatorem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz kierownik.

Obowiązki koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej realizowało 3 pracowników (2 $\frac{3}{4}$ etatu).

Wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie miasta Ostrołęki, w których przebywali nieletni podopieczni objęte były wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, a 5 rodzin, w których przebywali tylko pełnoletni podopieczni, zrezygnowało z opieki koordynatora. Były objęte opieką Organizatora.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Wspomaganie rodzin zastępczych opieką koordynatora

	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodziny zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	razem
Koordynator 1 (1/1 etatu)	13	3	0	1	17
Koordynator 2 (1/1 etatu)	13	4	2	1	20
Koordynator 3 ($\frac{3}{4}$ etatu)	10	3	1	0	14
	36	11	3	2	51

Posiadane kwalifikacje oraz dotychczasowe doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną pozwoliło koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej efektywnie realizować swoje zadania.

Do najważniejszych zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy realizując swoje zadania, dbali o to, aby współpraca z rodziną zastępczą odbywała się na zasadach wspólnych uzgodnień, z poszanowaniem integralności i bezpieczeństwa rodziny. Praca w systemie zadaniowym pozwoliła koordynatorom na dużą mobilność i stworzyła możliwość dostosowania się do potrzeb rodzin zastępczych, bez względu na godzinę czy dzień tygodnia.

Wsparcie rodzin zastępczych w wypełnianiu swoich zadań polegało na:

- pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów, kontakty z instytucjami wspierającymi rodzinę, zorganizowaniu pomocy wolontariusza,
- pomocy w pisaniu wniosków o wsparcie finansowe, dofinansowanie wycieczki letniej, zapisanie do klubu sportowego lub kółka zainteresowań,
- poszukiwaniu sponsorów (paczki świąteczne, paczki z okazji Dnia Dziecka),
- pomocy w organizacji wycieczki wakacyjnej,
- pozyskaniu informacji dot. sytuacji życiowej rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w zastępczej pieczy rodzinnej i wnioskowanie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie o pomoc asystenta rodziny,
- ustalanie kontaktów dziecka z rodziną biologiczną, zapewnienie miejsca na spotkanie i w razie potrzeby, obecność na tych spotkaniach,
- podejmowanie działań interwencyjnych – natychmiastowa reakcja na niepokojące sygnały przekazywane przez różne instytucje.

Dla wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej koordynatorzy, przy współpracy asystenta rodziny, właściwej rodziny zastępczej

i dziecka (starszego), opracowali plany pomocy dziecku. Plany były modyfikowane zgodnie z potrzebami i wymogami ustawy.

Opracowywali wspólnie z zainteresowanymi oraz opiekunami Indywidualne plany usamodzielnienia, które określały w szczególności: zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia, sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia. Ponadto zostali ustanowieni opiekunowie usamodzielnienia dla każdego wychowanka.

Usamodzielnianym wychowankom udzielano pomocy w zakresie znajomości przepisów dot. świadczeń związanych z procesem usamodzielnienia, pozyskania mieszkania z zasobów miasta, wsparcia i pomocy specjalistycznej.

Koordynatorzy dużo wysiłku włożyli w integrację środowiska rodzicielstwa zastępczego. W tym celu zorganizowali m.in:

- „Piknik Rodzinny” - na którym oprócz szeregu atrakcji sportowo-rekreacyjnych dzieci otrzymały prezenty w postaci maskotek, zabawek i słodyczy,
- spotkanie wigilijne z udziałem zaproszonych gości, na którym zostały wręczone podopiecznym paczki ufundowane przez sponsora Enerę Elektrownie Ostrołęka SA.

Dzięki systematycznym kontaktom z rodzinami zastępczymi, koordynatorzy na bieżąco zgłaszali Zespołowi Wsparcia Specjalistycznego potrzebę pomocy i wsparcia danej rodzinie. Wspólnie ustalali formy i zakres tej pomocy.

Ustawa nałożyła na koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obowiązek systematycznego podnoszenia kwalifikacji. Obok samokształcenia i wymiany tematycznych informacji z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, WOA O/Z, koordynatorzy oraz pozostali pracownicy Organizatora korzystali z różnych form doskonalenia zawodowego.

Uczestniczyli w następujących szkoleniach :

- „ Jak postępować z dziećmi z zaburzeniami przywiązania w rodzinach adopcyjnych i zastępczych”,
- „ Zabezpieczenie dobra małoletnich dzieci odbieranych z rodzin”,
- „ Uzależnienie od środków psychoaktywnych”,
- „ III Kongres rodzicielstwa zastępczego -Dziecko jest najważniejsze”,
- Szkolenie okresowe dla społecznych inspektorów pracy,
- Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przetwarzania danych osobowych.

Mając na względzie sprawne działanie i terminowe wykonywanie zadań koordynatorzy, członkowie Zespołu Wsparcia Specjalistycznego oraz p.o. kierownik spotykali się minimum raz w miesiącu. Głównym celem spotkań było zespołowe rozwiązywanie napotkanych problemów, omówienie zrealizowanych zadań i zaplanowanie pracy na kolejny miesiąc.

Zadania w zakresie ustalania potrzeb finansowych oraz wydawania decyzji administracyjnych, dotyczących przyznawania świadczeń finansowych związanych z funkcjonowaniem rodzinnej pieczy zastępczej i pełnoletnimi wychowankami opuszczającymi rodziny zastępcze, przyznawanie świadczeń i ustalanie odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Na funkcjonowanie ORPZ w Ostrołęce w 2015 r. wydatkowano ogółem 405 887,83 zł (słownie: czterysta pięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt trzy grosze) w tym: 364 750,00 zł z budżetu Miasta Ostrołęki i 41 137,83 zł dotacji Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2015 - „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
W OSTROŁĘCE ZA 2015 r.**

§	Kwota wydatków	Rodzaj wydatków
3020	120,00	Wydatki obejmowały zakup odzieży roboczej dla pracownika obsługi
4010	30 351,60	Wynagrodzenie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, p.o. kierownika, psychologa, pedagoga i terapeuty, obsługi administracyjno-księgowej
4110	50 052,01	Składki ZUS
4120	6 221,85	Składki na Fundusz Pracy
4170	8 000,00	Wydatki poniesione na szkolenie rodzin niezawodowych i zawodowych
4210	11 637,51	Wydatki obejmowały: zakup środków czystości, zakup części do drobnych napraw, zakup drobnego wyposażenia, materiały biurowe, tusze do drukarek, wydatki związane z organizacją imprez integracyjnych
4260	7 588,59	Wydatki poniesione na energię elektryczną, ciepłą oraz wodę
4270	250,00	Naprawa drukarki
4280	255,00	Badania pracowników
4300	7767,83	Wydatki na opłaty za ścieki, opłaty pocztowe, usługi kominiarskie
4360	1014,27	Wydatki poniesione na abonamenty telefonów
4410	826,25	Delegacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
4440	6 606,52	Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
4520	326,40	Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

4700	2 170,00	„ Jak postępować z dziećmi z zaburzeniami przywiązania w rodzinach adopcyjnych i zastępczych”, „ Zabezpieczenie dobra małoletnich dzieci odbieranych z rodzin”, „ Uzależnienie od środków psychoaktywnych” , „ III Kongres rodzicielstwa zastępczego -Dziecko jest najważniejsze”, Szkolenie okresowe dla społecznych inspektorów pracy, Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przetwarzania danych osobowych
Ogółem	405 887,83	

W 2016 r. **Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce** większy nacisk położył na:

- 1) dalsze medialne propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze,
- 2) stworzenie strony internetowej organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 3) wzbogacenie form i metod pomocy i wsparcia specjalistycznego dla rodzin spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych.